**בס״ד. חלק משיחת* ש״פ מסעי, מבה״ח מנחם־אב, ה׳תשכ״ז (ב).**

בלתי מוגה

**יב.** ועד״ז בנוגע לטענה שיש להתייחס גם לסיבת המלחמה — שכל זה הי׳ בגלל ענין בלתי־רצוי כו׳, והרי זה בבחינת מלאכה שאינה צריכה לגופה כו׳.

והמענה על זה — מהנס דפורים וחנוכה:

בנוגע לפורים — אמרו רז״ל[79] ש״נתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו הדור כלי״, ובגלל זה היתה הגזירה כו׳.

ועד״ז בחנוכה — כמבואר בספרי מוסר, ובארוכה יותר בספרי קבלה וחסידות[80], שהמצב הרוחני של בנ״י הי׳ אז בשפל המדריגה, שלכן היתה יכולה להיות התגברות מלכות יון הרשעה באופן ש״טמאו כל השמנים״, ולא נשאר אלא ״פך אחד של שמן שהי׳ מונח בחותמו של כהן גדול״[81], שזהו״ע בחי׳ היחידה כו׳.

ונמצא, שהן בפורים והן בחנוכה הי׳ הצורך בנס בגלל מעמד ומצב בלתי־רצוי, ואעפ״כ, ברור הדבר שאין זה גורע בגודל מעלת הנס, ומברכים עליו ברכת הנסים בשם ומלכות כו׳. ומזה מוכח, שאין נפק״מ מהי הסיבה שבגללה הוצרכו לענין של נס.

ולהעיר גם מדברי הגמרא[82] אודות אדם שנעשה לו נס: ״אדרבה, כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית״, ואעפ״כ אין זה גורע בגודל מעלת הנס.

**יג.** ועד״ז בנוגע לטענה שמנצלים את תוצאות הנס לענינים בלתי־רצויים כו׳.

והמענה על זה:

בנוגע לחטא העגל — שורש וסיבת כל החטאים שלאחריו — ידועה התמיהה: איך יתכן שתיכף ומיד לאחרי מתן־תורה נכשלו בחטא

---

*) תורת מנחם — התוועדויות חלק נ ע׳ 266 ואילך.

79) מגילה יב, א.

80) ראה תו״מ סה״מ כסלו ע׳ קסג ואילך. וש״נ.

81) שבת כא, ב.

82) שם נג, ב.

הכי חמור?! ומהביאורים בזה — כדאיתא במדרשי חז"ל[83] שכאשר ירד ה' על הר סיני במ"ת יחד עם המרכבה כו', ראו בנ"י "פני שור" שבמרכבה, ונתקנאו בזה, ולכן עשו את העגל בדמותו כו'.

ונמצא, שכתוצאה מהענין ד"וירד ה' על הר סיני"[84], הי' הענין הכי חמור של חטא העגל, אשר, עד היום הזה לא יכולים להשלים את הפרעון כו', כמ"ש[85] "וביום פקדי ופקדתי", ש"אין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל"[86].

ובכן: האם יעלה על הדעת לומר שבגלל התוצאה דחטא העגל, יגרע ח"ו בגודל מעלת הענין ד"וירד ה' על הר סיני", עם המרכבה כו', שעי"ז נפעל ביטול הגזירה[87] שעליונים לא ירדו לתחתונים?!...

וענין זה נוגע גם להלכה:

איתא במשנה[88]: "שאל פרוקלוס בן פלוספוס (מין עובד כוכבים הי') את ר"ג בעכו שהי' רוחץ במרחץ של אפרודיטי (שם עבודת כוכבים והמרחץ עומד בחצרה), אמר לי', כתוב בתורתכם לא ידבק בידך מאומה מן החרם[89], מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי, אמר לו .. אני לא באתי בגבולה, היא באה בגבולי" (שהמרחץ קודם לה, והמרחץ נעשה לכל הבא למרחץ, ולא כל הימנה שתהא גוזלת את הרבים).

ועד"ז איתא במשנה[90]: "שאלו את הזקנים ברומי, אם אין רצונו בעבודת כוכבים, למה אינו מבטלה, אמרו להן, אילו לדבר שאין צורך לעולם בו היו עובדין, הי' מבטלו, הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות, יאבד עולמו מפני השוטים" (בתמי'), והגמרא מסיימת: "אלא עולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין".

וכן הוא בנדו"ד: וכי מפני השוטים, שנכנסה בהם רוח שטות, וניצלו את התגלות המרכבה באופן בלתי־רצוי, ימנע הקב"ה את התגלות המרכבה?!

וכן בנוגע להנאה גשמית מהשמש והירח, כמ"ש[91] "ממגד תבואות

---

83) תנחומא תשא כא. שמו"ר פ"ג, ב. ועוד.
פמ"ב, ה. פמ"ג, ח.
84) יתרו יט, כ.
85) תשא לב, לד.
86) פרש"י עה"פ.
87) שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו.
88) ע"ז מד, ב (ובפרש"י).
89) פ' ראה יג, יח.
90) שם נד, ב.
91) ברכה לג, יד.

שמש וממגד גרש ירחים" — ש"מפני השוטים" שעובדין לחמה וללבנה, לא ימנע הקב"ה את ההנאה מהשמש והירח.

ועד שאפילו בנוגע להנאה מ"מרחץ של אפרודיטי", הנה למרות שענין הרחיצה אינו אלא דבר הרשות, ומה גם שאינו מוכרח לרחוץ במרחץ זה דוקא, שהרי ישנם עוד מרחצאות, אעפ"כ, אין לו להימנע מלרחוץ בה, כיון ש"היא באה בגבולי", ו"לא כל הימנה שתהא גוזלת את הרבים"; אם ישנו ענין בלתי־רצוי, יש לגרשו ולבטלו, ולא להיפך!

●